

Unikaliausiu ir brangiausiu eksponatu galima būtų įvardinti A. Vaičiulaičio rankraštinę poezijos knygelę, kurioje pirmas eilėraštis įrašytas 1935 m. Lietuvoje, vėliau rašyta Prancūzijoje ir užbaigta 1945-aisiais Thompsone (JAV). Rinkinyje saugomas be galo vertingas rankraštis – A. Vaičiulaičio pasakos „Auksinė korpelė“ (1937 m.) vertimas į prancūzų kalbą su Oskaro Milašiaus taisymais.

Amerikoje rašytojas kaupė ir saugojo beveik visą rankraštinę medžiagą. Novelių, pasakų, legendų, padavimų („Žvejų duktė Banguolė“, „Dievo avinėlis“, „Kaprio saloj“, „Terracina“, „Puodų puodas“, „Kriokininkų Jievitė“, „Tėvo tvora“, „Daili žmona“, „Popiežiaus paukštė“, „Vyskupo tėvas“, „Vieversė“, „Gluosnių daina“, „Tarp šieno pradalgų“, „Pažaislio vienuolyno legenda“, „Kaip Jonukas vabaliukas ant avino jodinėjo“ ir kt.) juodraštiniai variantai su pataisymais ar perrašyti švarraščiai atskleidžia kūrybinio proceso vyksmą. Rinkinyje saugomi ir vieno A. Vaičiulaičio pradėto, bet neužbaigto kūrinio rankraščiai, pavadinti „Metai po metų. 1942 m. birželio 11 d. Pirmoji knyga. Viktoras Štaras.“

A. Vaičiulaitis paliko įdomių rankraštinių prisiminimų apie gyvenimo kelyje sutiktus žymius žmones. Tarsi dailininko plunksna nupiešia J. Jablonskio, Maironio, J. Ereto, J. Brazaičio-Ambrazevičiaus, J. Keliuočio, A. Kniūkštos, P. Dovydaičio ir kitų paveikslus.

Iki šiol mažai žinomi bei tyrinėti jo parengti svarūs reportažai, kurie buvo skaityti per „Amerikos balso“ informacinę agentūrą. A. Vaičiulaitis buvo įvairių spaudos leidinių – „Studentų žodžio“, „Amerikos“, „Vyties“, „Naujosios Aušros“, „Draugo“, „Darbininko“ bendradarbiu arba redaktoriumi. Rašė vedamuosius bei kitokius straipsnius. Temų spektras platus – nuo dienos aktualijų, politinių naujienų iki istorijos, meno, literatūros. Minėtini straipsniai „Apie Sibiro maldaknygę“, „Iš Sibiro atėjo laiškas“, „Tebesu gyva“ ir kt., kuriuose autorius kalba apie skaudų Tėvynės praradimą, apie sovietų okupaciją, apie Sibiro tremtinius. Vertingi jo straipsniai literatūros, meno temomis, knygų recenzijos. Būdamas vienas autoritetingiausių literatūros kritikų, parašė informatyvius straipsnius apie Maironį, Bernardą Brazdžionį, Pulgį Andrieušį, Aleksandrą Arminą-Ališą, Faustą Kiršą, Joną Aistį, Marių Katiliškį, Algirdą Landsbergį ir kitus.

A. Vaičiulaičio nuolatinėje dėmesio orbitoje buvo prancūzų literatūra. Jis domėjosi prancūzų autoriais, ypač jų ryšiais su Lietuva. Rašė straipsnius apie Stendalį, Žiulį Verną, Aleksandrą Diumą, Onore Balzaką, Alberą Kamiu ir kitus.

Rašytojo gyvenimui pažinti ir tyrinėti labai svarbūs dienoraščiai, užrašų knygelės, maži bloknotai, net pavieniai lapeliai su pastabomis. Pirmasis dienoraščio sąsiuvinis, pavadintas *Americana*, pradėtas rašyti 1941 m. birželio 19 d. ir tęstas keletą metų su pertraukomis. Kitas dienoraštis – *Užrašai* buvo rašomas į vedybų aštuntųjų metinių proga žmonos Joanos padovanotą knygą. Pradėtas rašyti 1957 m. kovo 6 d. ir su pertraukomis tęstas iki 1985 metų. Trečias sąsiuvinis, taip pat Joanos dovanotas Antaninių proga 1987 m., pavadintas *Užrašai II*. Pirmojo įrašo data – „1988 m. sausio 1 d.“ Dienoraščiuose, užrašų knygelėse užfiksuoti ypatingi momentai, reikšmingos detalės, susijusios ne tik su šeima, bet ir su aplinka. *Užrašuose* galime rasti vertingos istorinės, kultūrinės bei dokumentinės medžiagos. Metraštininko tikslumu A. Vaičiulaitis perteikia jam papasakotą istoriją apie Henriko Radausko ir jo brolio Bruno gimimą, apie gero draugo rašytojo Jurgio Jankaus romano „Pušys“ rašymą. Dokumentinės vertės įgyja aprašytos kelionės po Lietuvą, kurią, gyvendamas Amerikoje aplankė tris kartus.

A. Vaičiulaitis kruopščiai saugojo ir kitų autorių jam kaip „Aidų“ redaktoriui atsiųstus rankraščius. Todėl muziejuje pasipildė Vydūno, Fausto Kiršos, Stasio Santvaro, Alfonso Nykos-Niliūno, Henriko Nagio, Jono Meko, Vlado Šlaito, Juozo Kėkšto, Benedikto Rutkūno ir kitų rašytojų rinkiniai.